

**R.P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, É Societate Iesv, Jn
Collegio Romano Eivsdem Societatis Olim Theologiae
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Dispvtaiones
Scholasticae, & Morales, De virtute, & ...**

Lugo, Juan de

Lvgdvni, 1666

III. An pœnitentia impleri possit in statu peccati, & quem effectum tune
habeat, & quid, si absque intentione impleatur?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82358](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82358)

habet talem virtutem. Adde, quod alioquin sequerentur multi scrupuli quoad valorem dispensationum, si non sufficeret prudens dispensatio. Denique est aliud discrimen ex secunda ratione *supra* adducta: quia, nimirum, potuit relinqui Pontifici iudicium prudens, & arbitrium circa sufficientiam causæ ad dispensandum, vel ad Indulgentiam: illa enim sufficientia non excedit cognitionem humanam; sed potest facile cognosci: non potuit autem relinqui nostro arbitrio iudicium circa æqualitatem satisfactionis cum pœna debita; quia hoc excedit nostram cognitionem propter rationes ibi indicatas. Data ergo veritate illorum exemplorum, quam tamen plures negant; adhuc non sequitur idem in nostro casu dicendum.

25. Hinc infero primò contra Sotum *dist. 20. q. 2. art. 3.* non habere minorem, vel maiorem virtutem ad compensandum pro maiori reatu pœnæ idem ieiunium, v. g. ex eo, quod debitum pœnæ sit minus; nam ex se non habet tantam, vel tantam virtutem ad tollendam pœnam vnus hebdomadæ, v. g. quare, siue ille pœnitens debeat viginti hebdomadas, siue vnâ solam; illud ieiunium auferet debitum vnus hebdomadæ. Infero secundo contra eundem, licet imposita sint tria ieiunia; si tamen debebat pœnam solam vnus hebdomadæ, v. g. pro qua posset vnus ieiunium satisfacere; satisfactorum etiam adequatè posito primo ieiunio, antequam impleat totam pœnitentiam: nam causa necessaria, qualis est sacramentalis, ubi primum applicatur, operatur secundum totam suam virtutem.

26. Secundo dubitari potest, vtrum melior dispositio pœnitentis conferat ad hoc, vt idem ieiunium impositum à Confessario satisfaciatur pro maiori debito pœnæ? Respondetur, certum esse, quod Sacramenta conferunt maiorem gratiam pro meliori dispositione, quam inueniunt, vt docet Trident. *sess. 6. cap. 2.* Vnde idem videtur dicendum de hoc effectu remissionis pœnæ, cum eadem sit ratio. Sed difficultas potest esse, an dispositio attendenda ad hunc effectum sit ea solùm, quam pœnitens habebat, quando absolutus fuit; an ea etiam, quam habet postea, quando implet pœnitentiam, quo tempore fortasse est melius dispositus, & habet iam maiorem gratiam habitualement. Videtur enim, solam illam dispositionem attendi debere, quæ erat tempore suscepti Sacramenti: tunc enim prolata fuit forma, & positum fuit Sacramentum; nunc autem solùm mandatur executioni sententia tunc prolata: non ergo debet attendi ad statum præsentem.

27. Verisimilius tamen mihi est, conferre etiam maiorem dispositionem præsentem, & maiorem gratiam, quam nunc habet; saltem, si sermo non sit de gratia; quam accepit per idemmet Sacramentum Pœnitentiæ; sed aliundè. Ratio autem est: quia nunc perficitur Sacramentum, quoad hunc effectum: dispositio autem tota, quæ reperitur, tunc quando perficitur Sacramentum, attendi debet ad maiorem effectum sacramentalem recipiendum. Si enim aliquis, quando incipit ordinari, habet dispositionem, vt duo; interim autem, dum forma profertur, augeatur dispositio, ita vt, quando absoluitur forma, habeat dispositionem, vt quatuor; gratia sacramentalis videtur danda iuxta dispositionem præsentem, & non solùm iuxta præcedentem; ergo similiter effectus satisfactionis dandus erit iuxta dispositionem præsentem maiorem: quia, licet forma fuerit antea prolata, materia tamen, quoad hanc partem, nunc applicatur: ergo nunc perficitur Sacramentum in ordine ad hunc effectum. Nec obstat sententiam fuisse antea prolata; quia sententia illa non præscripsit

tantam, vel tantam remissionem pœnæ; sed obligauit ad talem satisfactionem, & eleuauit illam ad totum effectum, quem posset habere, quantumcumque is esset.

Tertiò dubitatur, an si satisfactio impleatur ante absolutionem, prout diximus fieri posse habere suum effectum tunc? Respondetur negatiue: quia vel pœnitens est adhuc in statu peccati, & tunc certum est, non posse accipere remissionem illius pœnæ temporalis in illo statu: vel pœnitens est in statu gratiæ; & tunc, si nondum sunt ei dimissa quoad culpam peccata venialia, quæ confitentur, non potest remitti eorum pœna ante absolutionem, quia pœna nunquam remittitur ante culpam. Denique si illa peccata sunt iam prius remissa quoad culpam per aliam confessionem, vel per contritionem, &c. & adhuc restat debitum alicuius pœnæ pro illis; adhuc non potest satisfactio habere suum effectum ante absolutionem: quia in nullo Sacramento datur effectus antequam ponatur materia, & forma; satisfactio autem secundum se est solùm in materia, quæ debet eleuari per formam absolutionis ad suum effectum operandum: in forma enim, vt dixit Trid. *sess. 14. cap. 3.* præcipua vis, & efficacia huius Sacramenti sita est.

SECTIO III.

An pœnitentia impleri possit in statu peccati, & quem effectum tunc habeat, & quid, si absque intentione impleatur?

Dubitat, vtrum satisfactio, quæ postea impletur in statu peccati, habeat aliquem effectum? Prius autem quæri potest, an possit licite id fieri? Negatiua sententia videtur esse Archidiaconi *de pœnis, disp. 3.* nam præcipitur, vt medicina, & ad satisfaciendum pro pœna: & tamen ad nihil horum conducit, quando impletur in peccato. Tribuitur etiam Alensi *4. part. q. 85. membr. 1.* & videtur consentire ex parte Suarez *disp. 38. sess. 7. num. 7.* qui, licet concedat, fieri satis præcepto Confessarij per illam pœnitentiam; ex alio tamen capite dubitat, an sit licita, quatenus, scilicet, impeditur effectus sacramentalis per illam conferendus gratiæ habitualis, quam in eius sententia confert ex opere operato. Eandem sententiam tenet Barboza *in Collectam. Doctorum super Concilium Tridentinum, sess. 13. c. 8. n. 6.*

Verior, & communior sententia affirmat posse id absque peccato graui fieri. Ita Palud. *dist. 15. quæst. 1. art. 3. concl. 3.* Syluest. *verbo, Satisfactio q. 27.* Adrian. *4. quæst. 1. de satisfact. ad principale.* Caietan. *opus. 6. quæst. 2.* Soto *dist. 19. quæst. 1. art. 4. ad 3.* Palat. *dist. 15. quæst. 4.* & alij communiter, & videtur Sancti Thomæ *in addit. quæst. 14. artic. 2. ad 3.* Fundamentum præcipuum est: quia in aliis præceptis non est obligatio implendi ea in statu gratiæ; sed sufficit ponere substantiam præcepti: nam finis legis non cadit sub præcepto: ergo & in hoc præcepto imposito à Confessario satis est ponere ieiunium, vel elemosynam ininstructam, licet non habeatur finis satisfaciendi. Confirmatur: quia alioquin, cui imponitur pœnitentia recitandi per totum annum singulis diebus Coronam; deberet singulis diebus ponere se in statu gratiæ ad dicendam Coronam, quod est contra vsum omnium fidelium.

Dices, hoc præceptum non esse de ieiunio, sed de ieiunio, quod sit pars Sacramenti: non potest autem

autem esse pars Sacramenti, nisi sit satisfactorium: nam pars Sacramenti est satisfactio: nec potest esse satisfactorium, nisi fiat in gratia. Respondetur, ieiunium etiam in peccato esse partem Sacramenti, licet non afferat illum fructum remissionis poenae: nam, ut sit pars Sacramenti, sufficit, quod sit poenitentia voluntaria imposita à Iudice, ad puniendum peccatorem, qui effectus iam obtinetur per ieiunium, etiam in peccato positum, ut notat Vasquez *quest. 94. artic. 2. dub. 5. num. 17.* Deinde, illud etiam ieiunium est satisfactorium: quia, sicut Sacramentum Eucharistiae in peccato susceptum est de se collatum gratiae, licet propter obicem eam non conferat: sic ieiunium iniunctum à Confessario est Sacramentale, atque adeo de se est remissivum poenae, licet propter obicem effectum non causet. Denique illud idem ieiunium postea oblato obice operatur suum effectum, ut postea dicemus: ergo erat satisfactorium ex opere operato.

Ad argumentum Patris Suarez, desumptum ex eo, quod ponitur obex effectui Sacramenti: Respondetur, satisfactionem non causare gratiam ex opere operato, ut *supra* diximus quando impletur post absolutionem: sed solum remissionem poenae: cui effectui apponere obicem non est peccatum graue: nam Sacrificium Missae fortasse habet eundem effectum, & tamen non est peccatum graue audire Missam in statu peccati.

Hinc infero primò, non esse admittendam limitationem aliquorum, qui dicunt, doctrinam traditam procedere de poenitentia, quae relinquit postea effectum permanentem, qualis est maceratio carnis relicta ex ieiunio; non verò de poenitentia, quae nihil tale relinquit, ut recitatio Coronae, &c. Ita Tabien. *verbo, Satisfactio, §. 9. & Viguier, cap. 16. §. 4. vers. 24.* Sed ex dictis constat, distinctionem hanc non esse necessariam: nam eadem ratio procedit in utroque casu.

Infero secundò, quid dicendum sit ad aliud dubium, an saltem sit peccatum veniale implere poenitentiam in statu peccati. Nam P. Suarez *illo n. 7.* dicit, id videri clarum: quia recipitur pars Sacramenti indigne, & ponitur obex eius effectui. Quod etiam affirmat Soto *vbi supra*. Non tamen inuenio sufficiens fundamentum ad id asserendum: nam illa pars Sacramenti non est collativa gratiae, ut diximus: ponere autem obicem effectui remissionis poenae, non arguit culpam venialem: alioquin etiam esset peccatum veniale audire Sacram in statu peccati, aut adesse in peccato benedictioni Pontificis, quando conceduntur Indulgentiae: quia ponitur obex simili effectui: quod tamen nemo concedit. Multò ergo minus debet id dici in nostro casu, in quo illud detrimentum postea refarcitur, cum, ablato obice, habeatur totus ille effectus, ut dicemus, quod in auditione Missae, & Indulgentiis non contingit. Praxis etiam fidelium hæc est: nam si alicui pro poenitentia detur recitare singulis diebus Coronam, aut dicere orationem breuem, quoties iurat: nemo dicit esse peccatum veniale non constituere se in statu gratiae, quoties dicit Coronam, vel illam orationem breuem, &c. Hanc itaque sententiam videtur tenere Petrus Soto *lib. 2. de satisfact.* dum absolute dicit, quod non peccat, & eandem tenent expresse alij docti Recentiores.

Infero tertio, opus illud iniunctum, non solum si fiat in peccato, esse partem Sacramenti: sed etiam si fiat cum peccato: ut, si quis oraret, v. g. vel daret eleemosynam ob vanam gloriam, vel etiam ob finem mortalem. Hanc tenet Vasquez *vbi supra*, P. Ioan. de Lugo, de Poenit.

n. 18. Et probatur: quia ad satisfaciendum aliis præceptis, sufficit etiam opus peccaminosum, ut per auditionem Missae peccaminosam satisfiat præcepto Ecclesiastico: ergo & ad satisfaciendum præcepto Confessarii sufficit simile opus, atque adeo erit pars Sacramenti: nam opus iniunctum à Confessario eleuatur per clausas, ut sit pars Sacramenti, sicut etiam matrimonium celebratum ob finem vanæ gloriæ, est verum Sacramentum, & confert gratiam, si non sit obex peccati mortalis.

Inferunt quartò aliqui, si opus illud à Confessario impositum, recitatio, v. g. fiat postea absque intentione implendæ poenitentiae, imò cum intentione contraria, adhuc satisfieri. Ita Thomas Sanchez *lib. 1. in Decal. cap. 13. num. 17.* & alij. Unde inferunt idem Sanchez *lib. 4. de voto, cap. 13. in fine*, si alicui Confessarius imposuit pro poenitentia ieiunium, vel eleemosynam disiunctim, & ipse dederit eleemosynam cum intentione non implendi poenitentiam per illam partem, sed ieiunandi postea, posse adhuc postea non ieiunare: quia reuera impleuit disiunctim, quod à Confessario impositum fuit, scilicet, ieiunare, vel dare eleemosynam.

Hæc illatio est contra Vasquez *trakt. de benef. c. 4. §. 1. art. 3. dub. 7. n. 117.* & aliunde aliquam videtur habere difficultatem: quia, licet ad satisfaciendum præceptis, & legibus sufficiat ponere opus præceptum, licet non adsit intentio observandi legem; in hac tamen materia satisfactionis Sacramentalis videtur ex alio capite requiri intentio, est enim pars Sacramenti: omnia autem Sacramenta exigunt in adulto, ut valide recipiantur, intentionem, & voluntatem recipiendi; alioquin non recipitur valide Sacramentum, ut cum communi Theologorum diximus *disp. 9. de Sacramentis in genere, sect. 7.* Ergo, cum satisfactio sit pars Sacramenti, non potest habere valorem in subiecto, non solum non consentiente, sed dissentiente, & resistente positivè per voluntatem contrariam, qua vult non recipere Sacramentum in illa actione.

Dices: Sufficit hunc hominem consensisse, quando accepit poenitentiam à Confessario. Sed contra: quia etiam, quando poenitens confitetur, habet voluntatem recipiendi absolutionem, & tamen, si post confessionem, ante absolutionem, habeat voluntatem contrariam, & intentionem non recipiendi absolutionem, vel non recipiendi eam illa die: non erit valida absolutio: quia confertur invito poenitenti: ergo eodem modo non sufficit voluntas præterita ad valorem huius satisfactionis, si hic, & nunc habet homo voluntatem contrariam, scilicet, qua vult non recipere in hac actione ullam partem Sacramenti.

Adhuc tamen probabile mihi videtur, non requiri intentionem in satisfactione, consequenter ad id, quod diximus *supra disp. 14. sect. 4.* vbi diximus, non semper requiri intentionem in suscipiente Sacramentum eo tempore, quo fiunt omnia, quæ component Sacramentum: unde dolor, qui est pars Sacramenti, potest haberi absque memoria præcedente recipiendi Sacramenti. Sic ergo dici potest de satisfactione: nam illa postea non fit à poenitente, tanquam à ministro operante nomine Christi: sed solum fit ex obligatione, & debito propter sententiam, & præceptum præcedens Confessarii: ad hoc autem ut fiat aliquid ex debito, & obligatione: non requiritur, quod fiat ex animo satisfaciendi illi debito. Et quidem per hoc præcisè, quod fiat opus impositum à Confessario nomine Christi, eleuatur illud opus ad effectum Sacramentalem causandum

per voluntatem Sacerdotis præcedentem. Quod confirmari potest: quia ille pœnitens verè satisfecit præcepto Confessarij: posuit enim ieiunium, quod præcepit illi Confessarius: ergo posuit totum opus præceptum: nam intentio non præcipitur: ergo postea non tenetur ad aliud ieiunium: ergo, etiam si ponat aliud, illud non erit pars Sacramenti, non enim est satisfactio Sacramentalis, nisi quæ ponitur ex præcepto Sacerdotis, non quæ ponitur ex mera deuotione. Vnde iam ille homo non posset perficere Sacramentum illud, quod videtur absurdum.

38.
Satisfacit pœnitens, licet non recordetur pœnitentiæ impositæ, implendo.

Hinc infero à fortiori, quod, licet pœnitens in hoc ieiunio non recordetur pœnitentiæ impositæ: adhuc satisfacit ieiunando ex deuotione, ex vi intentionis præterita non reuocata, quæ est intentio quædam habitualis: minus enim requiritur in suscipiente, quam in ministrante Sacramentum: quare, licet in ministrante non sufficiat voluntas merè habitualis; sed requiratur actualis, vel saltem virtualis, qua hic, & nunc operetur ex illo fine, & ex illa intentione; in suscipiente tamen Sacramentum hoc non requiritur, & idè potest recipere Baptismum validè aliquis dormiens, vel amens, ex vi voluntatis præteritæ. Sic ergo sufficiet talis voluntas præterita non reuocata, vt recipiatur validè satisfactio Sacramentalis, etiam si daretur non satisfacere, quando est reuocata per contrariam intentionem.

39.
An satisfacit in peccato, postea tunc, vel postea.

Restat ergo dubium principale *suprà* propositum, an satisfactio in statu peccati exhibita, habeat aliquem effectum ex opere operato: Prima sententia docet, nullum prorsus habere effectum; sed esse sicut opera bona facta in peccato, quæ sunt omnino mortua. Sic Dominicus Soto, Adrian. Ledesma, quos affert Vasquez in præfati, illo dub. 5. n. 6. Turrianus de pœnit. disp. 38. dub. 3. qui alios affert. Secunda sententia dicit, habere suum effectum statim, non obstante statu peccati. Ita Marsilius, Medina, & alij, quos affert, & sequitur Vasquez: quia remissio pœnæ non requirit infusionem gratiæ: potest ergo Sacramentum hoc operari, etiam in peccatore; si tamen peccata illa, quorum pœna tollitur, fuerint iam prius remissa quoad culpam, vt contingit in eo, qui benè confessus est sua peccata, & postea ante impletam pœnitentiam peccat mortaliter.

Denique tertia sententia media distinguit inter satisfactionem quæ relinquit effectum permanentem, qualis est elemosyna, ieiunium, &c. & eam, quæ nullum relinquit, vt oratio. De illa priori dicit habere effectum suum postea, quando tollitur obex: de hac verò posteriori negat. Ita Palud. Antonin. Syluester, quos affert Suarez dist. 38. sect. 8. num. 4.

40.

Communior & probabilior sententia docet, satisfactionem Sacramentalem in statu peccati non habere tunc suum effectum; sed postea recedente obice. Hanc tenent Caiet. Petrus de Soto, Victor. Nauarrus, quos refert, & sequitur Suarez *vbi supra*, num. 5. Palat. *distinct.* 15. *quest.* 4. *conclus.* 5. Coninch *disput.* 10. dub. 11. Fagundez Petrus Fay, & alij, quos affert, & sequitur Diana *tom.* 2. *tract.* 4. de Sacramentis, *resol.* 85. & Recentiores communiter. Prima pars conclusionis probatur: quia, si ille effectus tribuitur semel homini existenti in peccato, idem videtur dicendum de simili effectu proveniente in multorum sententia, ex opere operato, etiam ex Missæ Sacrificio: cur enim peccator audiens Missam non poterit tunc obtinere remissionem pœnæ illius peccati, quod iam prius dimissum fuerat quoad culpam? hoc au-

tem nemo concedit, vt fatetur ipse Vasquez *tom.* in 3. *part. disp.* 231. *cap.* 7. *num.* 43. & *seqq.* vbi id probat ex eo, quod nullus existens in mortali potest luere pœnam temporalem debitam suis peccatis in hac vita, aut in alia, per vllam satisfactionem, aut satisfactoriem. Hinc enim (inquit) *reclè videtur sequi, Christum non instituisse hoc Sacramentum pro remittenda pœna temporali eorum, qui in statu peccati mortali sunt; quamuis nihil obflare poterit; quominus, si voluisset, ita illud institueret.* Quæ illatio eodem prorsus modo videtur procedere in nostro casu. Item, adduci potest exemplum Indulgentiæ, cuius fructus remissionis pœnæ non prodest existenti in peccato mortali; vt constat, licet ad illum participandum non requiratur noua infusio, vel augmentum gratiæ. Ratio autem vniuersalis eadem est: quia, dum aliquis est actus inimicus Dei, & reus æternæ pœnæ, non est subiectum aptum, cui remittatur aliqua pœna præsertim, cum secundum præsentem iustitiam quælibet pœna correspondens etiam culpæ mortali, vel veniali remissa, debeat esse æterna, vt suppono ex veriori sententia, & admittit ipse Vasquez: ergo non potest tolli per illa remedia, quæ solum ordinantur ad tollendum debitum pœnæ temporalis.

Secunda verò pars conclusionis, quod, scilicet, ablato obice, satisfactio operetur suum effectum, probari potest, etiam vtriusque, ab exemplo eiusdem Sacramenti Pœnitentiæ, de quo diximus *suprà* cum communiiori sententia, habere suum effectum, etiam in ordine ad gratiam conferendam postea ablato obice, quando susceptum fuit validum, & informe: vnde credibile est, satisfactionem, etiam, quæ est pars eiusdem Sacramenti, habere eandem virtutem.

Dices, imò probari potest ab aliis exemplis, non dari postea talem effectum: nam Sacrificium Missæ, vel Indulgentia in statu peccati non conferunt suum effectum, nec etiam postea ablato obice: quod idem contingit in Sacramento Eucharistiæ: qui enim illud suscipit in peccato, non percipit eius fructum postea, quando aufert obicem: ergo idem dicendum est de satisfactione Sacramentali. Respondetur, idè oppositam sententiam esse etiam probabilem: hæc tamen videtur probabilior: quia magis ad rem videtur esse exemplum petitiu ab absolute à culpa: nam, sicut Sacerdos absoluit à culpa: sic etiam mediante satisfactione Sacramentali condonat pœnam: ergo, sicut absolutio à culpa operatur postea suum effectum, ablato obice: sic dicendum videtur de condonatione pœnæ, quæ ab eadem potestate procedit. Et confirmari potest: quia, si post absolutionem validam, & informem impleatur pœnitentia imposita, postea ablato obice non solum Sacramentum confert gratiam: sed operabitur remissionem peccati: cur enim minus vna pars Sacramenti præteriti operabitur, quam alia? Ergo eodem modo pœnitentia impleta in statu peccati post absolutionem validam, & formatam, habebit effectum suum, ablato obice: eadem enim videtur esse ratio, cum eandem habeat efficaciam conscriptam in vtroque casu.

Fatemur ergo, non omnia Sacramenta, aut omnia media, quæ impediuntur peccato præteriti, operari postea suum effectum, quando aufertur obex. Cæterum, aliqua sunt, quæ habent eam virtutem, vt constat in Sacramento Baptismi, quod, recedente fictione, operatur effectum gratiæ: & remissionis pœnæ. Ratio autem differentie huius videtur

videtur esse, quoddam aliqua sunt, quae ex sua institutione habent frequentiam, & reiterationem, in quibus, etiam si nunc impediatur effectus, non multum refert, quia postea repetito illo remedio habebitur idem effectus. Tale est Sacramentum Eucharistiae, quod, cum sit panis quotidianus, ex sua institutione videtur asserere recuperationem suorum effectuum, cum repetendum sit frequenter ipsum Sacramentum. Similiter dicendum est de Sacrificio Missae in ordine ad suum effectum, & aliis similibus. Alia verò sunt, quae, si semel careant effectu, videtur iam defraudari intentio, quam habuit Christus subueniendi infirmitati humanae per haec media. Nam Baptismus, v. g. non potest iterum repeti: quare careret homo per totam vitam illo beneficio, & auxiliis consequentibus gratiam baptismalem. Peccatum etiam originale, & alia peccata commissiva ante Baptismum, non remitterentur per Sacramentum illum in re, nec in voto; cum tamen Christus voluerit, omnia peccata mortalia remitti de facto per Baptismum, vel poenitentiam in re, vel in voto. Ideo oportuit Baptismi efficaciam manere suspensam, ut operetur postea, ablato obice, & homo fruatur semel saltem in vita illo Iubileo plenissimo per Sacramentum Baptismi: sicut solet Papa aliquando concedere Iubileum plenissimum omnibus fidelibus, ita ut si quis itinere, vel alio impedimento nunc detineatur; suspendatur gratia in tempus futurum, quod ablato illo obice, possit frui semel illa Indulgentia Pontificis. Sic etiam credibile est, Sacramentum Confirmationis in peccato susceptum, postea ablato obice operari suum effectum, ne homo careat per totam vitam effecta peculiari, & proprio illius Sacramenti: quod propter eandem rationem dicendum videtur de Sacramento Ordinis, Matrimonij, imò & Extremae Unctionis, quod in eadem infirmitate reiterari non potest, atque adeo maneret aegrotus absque effectu peculiari illius Sacramenti, quo maxime indiget in periculo. Hae ratio videtur cum proportionem procedere in Sacramento Poenitentiae: nam, licet hoc reiterari possit super eisdem peccatis ad maiorem securitatem, & magis perfectam remissionem: per se tamen, & ex sua institutione non affert hanc obligationem, nec postulat reiterationem: sed solum videtur postulare, quod semel asserantur peccata ad Ecclesiae iudicium, & semel proferatur sententia: semel autem iudicio habito, & valide prolata sententia non petit ex sua institutione reiterationem: quare, si sententia illa postea non haberet suum effectum, sequeretur inconueniens, quod peccata illa non remitterentur per se Sacramentum Poenitentiae, sed per contritionem, aut per aliud Sacramentum, per accidens: oportuit ergo, quod efficacia etiam huius Sacramenti maneret suspensa: quod si hoc de efficacia conceditur ad tollendam culpam: concedendum etiam videtur de efficacia ad tollendam poenam, quae connexa est cum illa alia: nec enim magis per se est reiterabile hoc Sacramentum in ordine ad poenam, quam in ordine ad culpam, atque adeo careret homo illo effectu in ordine ad hanc poenam per medium huius Sacramenti.

Ad exemplum denique illud de Indulgentiis, dici potest in primis, eas esse reiterabiles ex sua institutione, sicut Sacrificium Missae, & alia similia. Deinde concedimus, Indulgentiam etiam posse ita concedi à Pontifice, ut si homo tunc sit in peccato maneat eius effectus ad tempus futurum, quando primum sit in gratia: quia Pontifex, subsistente causa, quocumque tempore potest appli-

P. Ioan. de Lugo, de Poenit.

care Indulgentiam: poterit ergo, sicut eam concedit hodie Petro visitanti hanc Ecclesiam, concedere eam Petro, tunc quando primum fuerit in gratia: sic enim aliquando concedi solet Indulgentia pro articulo mortis, proferendo nomen Iesu, ita tamen, ut si hic non sit vnus articulus mortis, referretur in verum articulum futurum: sic ergo posset concedi Indulgentia visitantibus hodie Ecclesiam, ita tamen, ut si hodie non sint in gratia, referretur in tempus, quo erunt in gratia. De facto tamen, an hoc modo concedantur, aliqui affirmant, ut Syluester verbo, *Indulgentia*, q. 6. part. 3. & q. 10. part. 9. Alij verò negant cum Nauarro in §. *In Leuit. notab. 31. n. 19.* quod videtur magis esse iuxta sensum fidelium, & iuxta intentionem Pontificis, qui, nisi aliud explicet, videtur, quod velit nunc fideles frui illo privilegio, quasi liberalitate, & munere praesenti.

Addit Pater Vasquez num. 13. opus satisfactionis Sacramentalis factum ob finem venialem, nullum habere effectum ex opere operato, nec tunc, nec postea: quia non habet talem effectum, nisi per modum satisfactionis: non est autem satisfactio, si non sit opus bonum, & placens Deo, mouensque ipsum, saltem de congruo. Consequenter tamen ad supradicta concedendum videtur, illam etiam satisfactionem habere suum effectum in homine iusto, vel postea ablato obice: ad hoc enim non attenditur bonitas operis: sicut Baptismus, etiam qui sit malus venialiter ex parte baptizantis, & ex parte baptizati, adhuc ex opere operato satisfacit pro debito poenae temporalis: nec enim attenditur ad bonitatem operis, sed ad Sanguinem Christi contentum in Sacramentis. Ad hoc autem, quod appelletur satisfactio, sufficit, quod opus ipsum secundum se sit poenale, & per illud possit poenitens puniri: hoc enim satis est, ut sit pars Sacramenti, ut constat, licet opus hinc, & nunc non sit honestum.

SECTIO IV.

Quomodo, & qualem satisfactionem debeat Sacerdos imponere.

Debiturum primum, an Confessarius semper sub peccato mortali debeat poenitentiam imponere. Constat, excipi aliquos casus. Primus est, quando poenitens est impotens, ut si sit morti proximus, maxime si caret iam sensibus, & non potest poenitentiam impositam percipere. Addunt tamen aliqui, si infirmus habeat sensus, exponendum illi esse, quam poenitentiam mereatur, & imponendum, ut si conualuerit, eam impleat: quo sensu intelligunt textum in cap. *Ab infirmis*, 26. quest. 7. si conualuerit, impositum sibi à Sacerdote poenitentiam modum diligenter obseruet. Quae verba non possunt bene intelligi de poenitentia, quae postea imponatur, cum iam non liceat Sacerdoti loqui de peccatis illis cum poenitente. Addunt etiam aliqui, debere imponi aliquam poenitentiam praesentem, saltem parvam, quam etiam in illo articulo potest explere. Denique, si infirmus potest satisfacere per eleemosynas: haec sunt illi iniungendae in poenitentiam.

Secundus casus est, quando Confessarius ex confessione, & aliis circumstantiis intelligit, poenitentem integrè satisfecisse pro poena debita: & licet raro, vel nunquam possit hoc constare: addit tamen Petrus de Soto *lect. ult. de satisfact.* satisfacere, quod probabiliter videatur satisfecisse: Tertius casus huic similis est, quem alij addunt

quando